

Erasmus a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben

„A Székelyföld és Partium között szinte félúton, a négy égtáj felé vezető fontos közlekedési utak metszéspontjánál kicsinyke kalotaszegi és még kisebb, de szétszórt mezőségi magyar nyelvgyűrűben áll a város. Nagy romlásokban leharapdosott szegélyű nyelvsziget (lassan minden erdélyi város az). De mégis mindenben más: a Város.” (Vetési László)

A 2016/17-es tanév második felét a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben töltöttem az Erasmus+ program keretein belül. Az intézményben eltöltött félévem – a helyiek megfogalmazása szerint – fehér holló az Erasmus program történetében, hiszen hosszú idő után először indult útra valaki Budapestről, hogy Cluj Napoca protestáns teológiáján tanuljon. De kolozsvári ösztöndíjam fehér hollónak számíthat a honlapon olvasható beszámolók sorában is, hiszen Kolozsvárra az ember kicsit haza érkezik, még akkor is, ha nincs erdélyi kötődése. Éppen ezért ezt a beszámolót sem tudom pusztán tárgyilagos hangnemben megfogalmazni...

Az elmúlt félév ugyanis egészen mélyen változtatta meg a világról és saját magamról kialakult felfogásom. Ebben a változásban pedig nagy szerepet játszott a sosem alvó, örökké zajos város. Az a város, mely olyan finom érzékkel elegyíti magában a régit és az újat, a keletit és a nyugatit, a románt és a magyart. Kezdvé az 1400-as évek ikonikus épületétől, Mátyás király szülőházától, a kommunizmus kocka épületein keresztül, egészen a legmodernebb irodaházakig. A klasszikus éttermektől, az utcai shaormásokon át, az újhullámos kávéházakig. A vasárnap délelőttönként a Piata Avram Iancu szóló ortodox misétől, a buddhista szerzeteseken keresztül, a PTI kórusának legmodernebb zsoltárparafrázisaiig. A teológia háta mögött található, igazán keleties hangulatú piac reggeleitől a Magyar Állami Színház és Opera klasszikus és olykor-olykor mégis modern kínálatáig. Kolozsvár maga a történelem, és mégis látszik benne a jövő. A legjobb az egészben pedig az, hogy az ösztöndíj összege, valamint a város árai – főleg a kulturális és vallási programok esetében – lehetővé teszik, hogy ebben a testi-lelki-szellemi nyüzsgésben a hallgatók is elvegyülhessenek. Sőt! Az ösztöndíj nem csak Kolozsvár felfedezésére, hanem utazásra is lehetőséget biztosít.

A környék felfedezésével kapcsolatos egyetlen nehézséget a rossz tömegközlekedés jelenti. A nagyobb városok hosszabb- rövidebb idő alatt busszal elérhetők ugyan, de az igazi kincset rejtő erdélyi falvak szinte elérhetetlenek a tömegközlekedést használni vágyó emberek számára. Ezek felkereséséhez jogosítványra vagy erdélyi barátokra van szükség. Egyébként barátokat találni nem nehéz errefelé, hiszen néhány hét ismerkedést követően, a helyiek szép lassan a közösség tagjává fogadják az ide érkezőket.

A tömegközlekedés mellett látszólagos nehézséget okozhat az ide érkező magyarországi diákoknak a román nyelvtudás hiánya. De ez valóban csak látszólagos nehézség, hiszen néhány mondatot megtanulva az ember könnyedén boldogul mindennapos teendői során a városban. Ebben nagy segítséget nyújt a város „*Igen, tessék!*” mozgalma is, mely egy a fent említett két szót tartalmazó zöld matricával jelzi az üzletek, kávéházak és kocsimák ajtaján, hogy az adott helyen beszélnek magyarul. Ha a matrica hiányzik, és a megtanult román mondatok is kevésnek bizonyulnak – mert például visszakérdez az eladó -, akkor sincs nagy probléma: az üzletben vagy a vásárlók között mindig akad valaki, aki beszél angolul. Sőt, egész könnyen lehet utazás közben beszédbe elegyedni románokkal is az unió hivatalos nyelvén (én egyszer még románul is beszélgettem egy nénivel, persze csak tőmondatokban informálódtunk egymásról).

Sokakban kelthet félelmet egy romániai ösztöndíj kapcsán a nem mindig

konfliktusmentes román-magyar kapcsolat is. Az elmúlt félév tapasztalata azonban pozitív ebben a kérdésben is. Diáktársaimmal, professzoraimmal, egyszerű magyar és román emberekkel beszélgetve azt tapasztaltam, hogy ma már sokkal inkább jellemző a kölcsönös megértés, és az egymástól tanulni vágyás a két nemzet tagjai között, mint a harag és az ellenségeskedés. Persze, azért előfordult, hogy egy boltban szúrós tekintettel néztek rám, mikor magyarul telefonáltam, a kasszánál pedig nem tudtam magam pontosan kifejezni románul. Legtöbbször viszont kedves mosolyt kaptam a próbálkozásaimért cserébe. Nyelvi nehézségeim az első hetek román és magyar tanulása után teljesen megszűntek. Mert nem csak a román, hanem az erdélyi – és főleg a székely- magyar nyelvet is tanulnom kellett. Az első időkben ugyanis gyakran előfordult, hogy a teológián magyarul beszéltek hozzám, és mégsem értettem, mire is gondol beszélgető partnerem. A nyelvjárás különbségei és az – eddig - ismeretlen tájszavak azonban néhány hét alatt beépülnek az ember mondataiba, sőt egy idő után bizonyos román kifejezések is, melyek magyarosodtak.

A város és az utazások zajában biztos pontot, és egy kis időutazást jelent a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet épülete. Itt ugyanis kicsit megállt az idő, és olyan értékrend és gondolkodásmód járja át a teológia 120 éves falait, mely a mi budapesti gondolkodásunktól már távol áll. Kellő humorral és önkritikával, valamint nagy adag nyitottsággal azonban az ember sokat tanulhat ebből a szilárd értékrendből. Az Erasmus+ program pedig azt is lehetővé teszi az ide érkezőknek, hogy egy féleven keresztül mindezt olyan előadások hallgatása közben tehesse meg, melyek valóban érdeklik őket. Egészen különleges dolog egy-egy tanegységet budapesti és kolozsvári tanárokkal szemszögéből is megvizsgálni. Nekem különösen is szerencsém volt a tárgyakat illetően, hiszen olyan – nemzetközileg is elismert – oktatóktól tanulhattam, akik a teológia konzervatív, értékmegőrző szemlélete mellett nyitottak a legújabb kutatások eredményeire is.

Az intézmény legnagyobb erősségeként mégsem az oktatást, hanem a közösséget emelném ki. Hiszen az, hogy ki mit tart jó előadásnak, megfelelő vizsgakövetelménynek, szubjektív, de ha az ember jó közösségben, befogadó légkörben élhet félévig, egy teljesen új környezetben az objektív mércévé válik a félév nehezebb pillanatai során. És nem csak a nehéz pillanatokban, hanem a mindennapokban és a különleges alkalmakkor is. Mert egészen különleges dolog március 15-én toborzó dalokra gyülekezni a teológia udvarán, és együtt vonulni az ünnepre összegyűlt magyarsággal Kolozsvár utcáin. Különös dolog új és új élettörténeteket meghallgatni, több tíz emberrel közösen reggelizni, a menzán minden héten együtt „örülni” a töltött káposztának. Különös dolog professzorok, esperesek asztalánál ebédelni, minden reggel 7:45-kor zsoltárt énekelni, kórus próbán könnyesordultig nevetni, hirtelen felindulásból Székelyudvarhelyig utazni. Különös dolog sörrel és szotyival a kezemben hegyet mászni, különös dolog olyan „igazi” erdélyivé válni, aki bár sokat tesz, de mégis van ideje egy kávéra, néhány kupica pálinkára és egy jó beszélgetésre, akármennyi feladata is lenne.

Persze vannak negatív különlegességek is: a patriarchális társadalom, ahol a mai napig sokat kell küzdenie egy nőnek az egyenjogúságért. A határozott értékrend, mely nem mindig akar megérteni, hanem sokszor csak ítéletet mond feletted. A koldusok, akik lépten-nyomon az arcodba tartják a markukat. Egy könyvtár, amelyben a legfiatalabb szakirodalom is 10-15 éves (sajnos ezt a végtelenül kedves könyvtáros sem tudta feledtetni velem). A 150 fős teológia-falu, ahol akármennyire is próbálsz titkot tartani, azért mindenki tud rólad mindent. Az örült módon vezető románok, akik büntudat nélkül hajtának át a piros lámpán, ezzel veszélyeztetve a zebrán átkelő gyalogosok testi épségét. Az alulméretezett boltok, és a hosszú sorban állás. És a töltött káposzta. Van az a heti mennyiség (a kollégiumhoz tartozó kötelezően befizetendő menzán), ami után az ember kicsit összeomlik, ha újra meglátja az étlapon ezt a két szót: töltött káposzta. Igen vannak nehézségek, és feszült pillanatok is a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben töltött ösztöndíj alatt. De az egyik legjobb dolog,

hogy az idő rövideje és az anyagi finanszírozás lehetővé teszi az ide érkezők számára, hogy ezekből a nehéz pillanatokból csak érintőlegesen részesüljön, és Pál apostol felszólítását követve, mindent megvizsgálva csak a jót tartsa meg az itt szerzett tapasztalatokból.

Nem hiszem, hogy egy ösztöndíjat össze lehet foglalni néhány oldalban. És nem hiszem, hogy szavakkal el lehet mondani, hogy milyen érzés Kolozsváron élni... mert sok dologról nem lehet ilyen egyszerűen beszélni: barátságokról, beszélgetésekről, fuldokolva nevetős órákról, betiltott, igazi Csíki sörről, házi pálinkáról, erdélyi rendíthetetlen udvarlóról, klasszikus színházról, mesésen szép templomokról, a kálvini bűnvalló imákról, az istentiszteletek végén felhangzó 90. zsoltárról. És arról az érzésről, mikor az első pár – egyedül töltött nap után – egy templomban először érzi meg az ember a magyar himnusz hangjait meghallva, hogy jó helyen, a sajátjai között van. Ezekről nem lehet csak úgy írni, ezeket át kell élni. Személyesen. Mert csak akkor érti meg igazán az ember, hogy miért nevezi Vetési László a Városnak, ezt a varázslatos és valóban „*Kincses Várost*”. ☞

Kolozsvár,
2017. 06. 22.

Kisturi Eszter
KRE-HTK
kisturieszter@gmail.com